

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (desiata rozšírená komora)

z 18. mája 2022 *

„Štátna pomoc – Nemecký trh s leteckou dopravou – Pôžička poskytnutá Nemeckom spoločnosti Condor Flugdienst – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom – Článok 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ – Usmernenia pre štátnu pomoc na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach – Špecifické ťažkosti, ktoré nevznikli v dôsledku svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny – Príliš závažné ťažkosti na to, aby ich mohla riešiť len samotná skupina – Riziko narušenia dôležitej služby“

Vo veci T-577/20,

Ryanair DAC, so sídlom v Swords (Írsko), v zastúpení: E. Vahida, F.-C. Laprévote, V. Blanc, S. Rating a I.-G. Metaxas-Maranghidis, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: L. Flynn a V. Bottka, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Condor Flugdienst GmbH, so sídlom v Neu-Isenburgu (Nemecko), v zastúpení: A. Birnstiel a S. Blazek, advokáti,

vedľajší účastník konania,

VŠEOBECNÝ SÚD (desiata rozšírená komora),

v zložení: predseda komory A. Kornezov (spravodajca), sudcovia E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk, G. Hesse a D. Petrlík,

tajomník: I. Pollalis, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po pojednávaní zo 7. decembra 2021,

* Jazyk konania: angličtina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojou žalobou založenou na článku 263 ZFEÚ žalobkyňa Ryanair DAC navrhuje zrušenie rozhodnutia Komisie C(2019) 7429 final zo 14. októbra 2019 o štátnej pomoci SA.55394 (2019/N) – Nemecko – Pomoc na záchranu Condor (Ú. v. EÚ C 294, 2020, s. 3, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

- 2 Vedľajší účastník konania Condor Flugdienst GmbH je letecká spoločnosť, ktorá zabezpečuje charterové lety a ktorej sídlo sa nachádza v Neu-Isenburgu (Nemecko). Poskytuje služby leteckej dopravy najmä cestovným kanceláriám z letísk vo Frankfurtu, Düsseldorfe, Mníchove a Hamburgu (Nemecko), pričom sa zameriava na trh rekreačných zájazdov. V čase skutkových okolností, ktoré viedli k tomuto sporu, bola 100 % vlastníkom vedľajšieho účastníka konania spoločnosť Thomas Cook Group plc (ďalej len „skupina Thomas Cook“).
- 3 Dňa 23. septembra 2019 skupina Thomas Cook vstúpila do súdnej likvidácie a ukončila svoje činnosti.
- 4 V dôsledku toho 25. septembra 2019 vedľajší účastník konania musel požiadať o začatie konkurzného konania.
- 5 V ten istý deň Spolková republika Nemecko oznámila Európskej komisii opatrenie pomoci na záchranu v prospech vedľajšieho účastníka konania vo forme pôžičky vo výške 380 miliónov eur, ktorú poskytla Kreditanstalt für Wiederaufbau (Štátna rozvojová banka), spolu so zárukou vo výške 50 % poskytnutou spolkovou krajinou Hesensko (Nemecko) a zárukou vo výške 100 % poskytnutou Nemeckou spolkovou republikou (ďalej len „sporné opatrenie“).
- 6 Dotknuté opatrenie je obmedzené na šesť mesiacov a jeho cieľom je zachovať riadnu leteckú dopravu a obmedziť negatívne dôsledky pre vedľajšieho účastníka konania, jeho cestujúcich a zamestnancov spôsobené likvidáciou jeho materskej spoločnosti tým, že mu umožní pokračovať vo svojich činnostiach až do dosiahnutia dohody so svojimi veriteľmi a kým sa neuskutoční predaj spoločnosti.
- 7 Dňa 14. októbra 2019 Komisia bez toho, aby začala konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ, prijala napadnuté rozhodnutie, v ktorom dospela k záveru, že predmetné opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a že je zlučiteľné s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a usmernení o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 249, 2014, s. 1; ďalej len „usmernenia“).

II. Návrhy účastníkov konania

- 8 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:
  - zrušil napadnuté rozhodnutie,

- uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.
- 9 Komisia a vedľajší účastník konania navrhujú, aby Všeobecný súd:
- zamietol žalobu ako nedôvodnú,
  - uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania.

III. Právny rámec

- 10 Na podporu žaloby žalobkyňa uvádza päť žalobných dôvodov, z ktorých prvý je založený na porušení bodu 22 usmernení, druhý na porušení bodu 44 písm. b) usmernení, tretí na porušení bodu 74 uvedených usmernení, štvrtý na porušení jej procesných práv a piaty na porušení povinnosti odôvodnenia.

A. O prípustnosti

- 11 Žalobkyňa tvrdí, že má aktívnu legitimáciu ako „príslušná strana“ v zmysle článku 108 ods. 2 ZFEÚ a ako „zainteresovaná strana“ v zmysle článku 1 písm. h) nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 ZFEÚ (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9), čo jej na účely ochrany svojich procesných práv umožňuje podať žalobu o neplatnosť proti napadnutému rozhodnutiu, ktoré bolo prijaté bez začatia konania vo veci formálneho zisťovania.
- 12 Komisia a vedľajší účastník konania nespochybňujú prípustnosť žaloby.
- 13 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že keď Komisia prijme rozhodnutie o nevznesení námietok na základe článku 4 ods. 3 nariadenia 2015/1589, ako je to v prejednávanej veci, nielen vyhlási predmetné opatrenia za zlučiteľné s vnútorným trhom, ale tiež implicitne odmietne začať konanie vo veci formálneho zisťovania, upravené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ a článku 6 ods. 1 uvedeného nariadenia (pozri analogicky rozsudok z 27. októbra 2011, Rakúsko/Scheucher-Fleisch a i., C-47/10 P, EU:C:2011:698, bod 42 a citovanú judikatúru). Ak Komisia po predbežnom preskúmaní konštatuje, že oznámené opatrenie vyvoláva pochybnosti o jeho zlučiteľnosti s vnútorným trhom, v zmysle článku 4 ods. 4 nariadenia 2015/1589 je povinná prijať rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania stanovené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ a článku 6 ods. 1 uvedeného nariadenia. V zmysle posledného uvedeného ustanovenia sa takýmto rozhodnutím vyzve dotknutý členský štát a ostatné dotknuté osoby na predloženie pripomienok v určenej lehote, ktorá zvyčajne nepresahuje jeden mesiac (pozri analogicky rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Kronoply a Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, bod 46).
- 14 Ak konanie vo veci formálneho zisťovania nebolo začaté, ako v prejednávanej veci, príslušné strany, ktoré mohli predložiť pripomienky počas tejto druhej fázy, strácajú túto možnosť. Na účely nápravy majú možnosť napadnúť rozhodnutie Komisie o nezačatí konania vo veci formálneho zisťovania na súde Európskej únie. Žaloba o neplatnosť rozhodnutia založeného na článku 108 ods. 3 ZFEÚ, ktorú podala príslušná strana v zmysle článku 108 ods. 2 ZFEÚ, je teda prípustná, ak chce žalobca chrániť svoje procesné práva, ktoré mu priznáva toto posledné uvedené ustanovenie (pozri rozsudok z 18. novembra 2010, NDSHT/Komisia, C-322/09 P, EU:C:2010:701, bod 56 citovaná judikatúra).

- 15 Navyše vzhľadom na článok 1 písm. h) nariadenia 2015/1589, konkurujúci podnik príjemcu opatrenia pomoci patrí nepochybne medzi „dotknuté osoby“ v zmysle článku 108 ods. 2 ZFEÚ (pozri rozsudok z 3. septembra 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland a i./Komisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, bod 50 a citovanú judikatúru),
- 16 V prejednávanej veci je nesporné, že medzi žalobkyňou a vedľajším účastníkom konania existuje konkurenčný vzťah, aj keď obmedzený. Žalobkyňa totiž uviedla, čo nebolo spochybnené, že zabezpečovala leteckú dopravu v Nemecku už viac ako 20 rokov, že v roku 2019 prepravila viac ako 19 miliónov cestujúcich s odletom alebo príchodom do Nemecka a že mala približne 9 % podiel na nemeckom trhu leteckej prepravy cestujúcich, čo z nej robí druhú najväčšiu leteckú spoločnosť v Nemecku. Žalobkyňa poukázala tiež na to, že jej letový poriadok na leto 2020, zostavený pred začiatkom pandémie COVID-19, obsahoval 265 liniek s odletom zo 14 nemeckých letísk. Okrem toho v bode 7 napadnutého rozhodnutia Komisia konštatovala, že niektoré destinácie obsluhované spoločnosťou Condor boli tiež obsluhované žalobkyňou a že tieto letecké spoločnosti boli konkurentmi, pokiaľ ide o predaj sedadiel predávaných priamo konečným zákazníkom. Preto hoci predaj týchto sedadiel predstavuje len malú časť predajov vedľajšieho účastníka konania, konkurenčný vzťah medzi ním a žalobkyňou nie je spochybnený, pokiaľ ide o uvedené predaje.
- 17 Žalobkyňa je teda príslušnou stranou, ktorá má záujem na zabezpečení ochrany procesných práv, ktoré jej vyplývajú z článku 108 ods. 2 ZFEÚ.
- 18 Treba teda uznať prípustnosť žaloby v rozsahu, v akom sa žalobkyňa dovoľáva porušenia svojich procesných práv.
- 19 Štvrtý žalobný dôvod, ktorý výslovne smeruje k dosiahnutiu dodržiavania procesných práv žalobkyne, je preto prípustný.
- 20 Okrem toho žalobkyňa je na preukázanie porušenia jej procesných práv z dôvodu pochybností, ktoré malo opatrenie pomoci vyvolať, pokiaľ ide o jeho zlučiteľnosť s vnútorným trhom, oprávnená uviesť tvrdenia, ktorými sa snaží preukázať, že konštatovanie zlučiteľnosti tohto opatrenia s vnútorným trhom, ku ktorému dospela Komisia, je nesprávne, čo *a fortiori* môže viesť k preukázaniu, že Komisia mala mať pri posudzovaní zlučiteľnosti tohto opatrenia s vnútorným trhom pochybnosti. Všeobecný súd je preto oprávnený preskúmať vecné tvrdenia predložené žalobkyňou v rámci jej prvého, druhého a tretieho žalobného dôvodu, na ktoré žalobkyňa odkazuje v rámci svojho štvrtého žalobného dôvodu, s cieľom overiť, či môžu podložiť ňou výslovne predložený žalobný dôvod týkajúci sa existencie pochybností odôvodňujúcich začatie konania uvedeného v článku 108 ods. 2 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júna 2013, Ryanair/Komisia, C-287/12 P, neuvverejnený, EU:C:2013:395, body 57 až 60, a zo 6. mája 2019, Scor/Komisia, T-135/17, neuvverejnený, EU:T:2019:287, bod 77).
- 21 Pokiaľ ide o piaty žalobný dôvod založený na porušení povinnosti odôvodnenia, treba zdôrazniť, že porušenie povinnosti odôvodnenia spadá pod porušenie podstatných formálnych náležitostí a predstavuje dôvod týkajúci sa verejného poriadku, ktorý musí súd Únie zohľadniť *ex officio*, a netýka sa zákonnosti napadnutého rozhodnutia z meritórneho hľadiska (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, bod 67).

B. O veci samej

- 22 Najskôr je potrebné preskúmať štvrtý žalobný dôvod.

1. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení procesných práv žalobkyne

- 23 V rámci svojho štvrtého žalobného dôvodu žalobkyňa tvrdí, že tri nepriame dôkazy týkajúce sa obsahu napadnutého rozhodnutia, ktoré zodpovedajú jej prvým trom žalobným dôvodom, podľa nej preukazujú pochybnosti, ktoré mala mať Komisia pri predbežnom preskúmaní sporného opatrenia.
- 24 Na úvod treba pripomenúť zásady upravujúce preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o nevznesení námietok na základe článku 263 ZFEÚ pred preskúmaním súboru nepriamych dôkazov, ktorý predložila žalobkyňa.

a) Uplatniteľné zásady

- 25 Podľa judikatúry v prípade, že Komisia po úvodnom preskúmaní v rámci konania podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ nemôže dospieť k presvedčeniu, že štátne opatrenie buď nie je „pomocou“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, alebo ak aj je kvalifikované ako pomoc, je zlučiteľné so Zmluvou o FEÚ, alebo ak jej toto konanie neumožnilo prekonať všetky ťažkosti, ktoré vznikli pri posúdení zlučiteľnosti skúmaného opatrenia, je táto inštitúcia povinná začať konanie podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ, pričom v tomto ohľade nedisponuje voľnou úvahou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. mája 2005, Taliansko/Komisia, C-400/99, EU:C:2005:275, bod 47). Túto povinnosť navyše výslovne potvrdzujú ustanovenia článku 4 ods. 4 v spojení s článkom 15 ods. 1 nariadenia 2015/1589 (pozri analogicky rozsudok z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 113).
- 26 Článok 4 nariadenia 2015/1589 v tejto súvislosti uvádza, že pokiaľ opatrenie oznámené dotknutým členským štátom skutočne predstavuje pomoc, práve existencia alebo neexistencia „pochybností“, pokiaľ ide o zlučiteľnosť tohto opatrenia s vnútorným trhom, umožňuje Komisii prijať alebo neprijať rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania na základe jej predbežného preskúmania.
- 27 Pojem pochybnosti uvedený v článku 4 ods. 3 a 4 nariadenia 2015/1589 má objektívnu povahu. Existenciu takých pochybností treba hľadať tak v okolnostiach prijatia napadnutého aktu, ako aj v jeho obsahu, a to objektívnym spôsobom, porovnaním odôvodnenia rozhodnutia s informáciami, ktorými Komisia mohla disponovať v čase, keď sa vyjadrovala k zlučiteľnosti sporných pomoci s vnútorným trhom. Z toho vyplýva, že preskúmanie zákonnosti, ktoré vykonáva Všeobecný súd, pokiaľ ide o existenciu pochybností, zo svojej podstaty presahuje skúmanie zjavne nesprávneho posúdenia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. apríla 2009, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia, C-431/07 P, EU:C:2009:223, bod 63, a z 10. júla 2012, Smurfit Kappa Group/Komisia, T-304/08, EU:T:2012:351, bod 80 a citovanú judikatúru). Informácie, ktoré Komisia „mohla mať k dispozícii“, sú tie, ktoré sa javili ako relevantné pre posúdenie, ktoré sa má vykonať, a ktorých predloženie mohla na základe svojej žiadosti dosiahnuť počas fázy predbežného preskúmania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2017, Komisia/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, bod 71). Hoci môže byť nevyhnutné, aby Komisia prípadne išla nad rámec samotného preskúmania skutkových a právnych okolností, o ktorých sa dozvedela, Komisii naopak neprináleží, aby z vlastného podnetu a pri neexistencii akéhokoľvek nepriameho dôkazu v tomto zmysle vyhľadávala všetky informácie, ktoré by mohli vykazovať spojitosť s vecou, ktorá jej bola predložená, aj keď by také informácie boli verejne dostupné (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. apríla 2021, Achemos Grupė a Achema/Komisia, C-847/19 P, EU:C:2021:343, body 49 až 50, a z 2. septembra 2021, Komisia/Tempus Energy a Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, bod 45).

- 28 Žalobcovi prislúcha preukázať existenciu pochybností, pričom ide o dôkaz, ktorý môže predložiť prostredníctvom súboru zhodujúcich sa dôkazov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. septembra 2018, HH Ferries a i./Komisia, T-68/15, EU:T:2018:563, bod 63 a citovanú judikatúru).
- 29 Práve s ohľadom na túto judikatúru treba preskúmať argumentáciu žalobkyne smerujúcu k preukázaniu existencie pochybností, ktoré mali viesť Komisiu k začatiu konania vo veci formálneho zisťovania.

b) O nepriamom dôkaze týkajúcom sa porušenia bodu 22 usmernení

- 30 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že Komisia porušila bod 22 usmernení, čo svedčí o existencii pochybností o zlučiteľnosti predmetného opatrenia s vnútorným trhom.
- 31 Bod 22 usmernení stanovuje:

„Spoločnosť, ktorá patrí do väčšej podnikateľskej skupiny alebo ktorú preberá väčšia podnikateľská skupina, nie je za bežných okolností oprávnená na pomoc na záchranu alebo reštrukturalizáciu v zmysle týchto ustanovení, s výnimkou prípadov, keď sa dá preukázať, že ťažkosti spoločnosti sú jej vlastné a nevznikli v dôsledku svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny a že ťažkosti sú príliš závažné na to, aby ich mohla riešiť len samotná skupina. ...“

- 32 Podľa žalobkyne bod 22 usmernení stanovuje tri odlišné a kumulatívne podmienky na poskytnutie pomoci na záchranu podniku, ktorý je súčasťou skupiny, a to po prvé, že jej ťažkosti sú pre ňu špecifické, po druhé, že nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny, a po tretie, že uvedené ťažkosti sú príliš závažné na to, aby ich mohla riešiť samotná skupina. Žalobkyňa sa domnieva, že Komisia vykonala nesprávny právny výklad tohto bodu v rozsahu, v akom sa domnievala, že prvé dve vyššie citované podmienky predstavujú len jedinú podmienku, ktorú treba chápať v tom zmysle, že ťažkosti príjemcu pomoci sú pre neho špecifické, ak nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny.
- 33 Okrem toho podľa žalobkyne v prejednávanej veci nie je splnená žiadna z podmienok uvedených v bode 22 usmernení.
- 34 Komisia a vedľajší účastník konania spochybňujú tvrdenia žalobkyne.
- 35 Na úvod treba uviesť, že je nesporné, že vedľajší účastník konania, ktorý bol príjemcom predmetného opatrenia, bol ku dňu prijatia napadnutého rozhodnutia súčasťou skupiny v zmysle bodu 22 usmernení. Treba preto preskúmať, či Komisia mala mať pochybnosti, pokiaľ ide o otázku, či boli splnené ostatné podmienky uvedené v bode 22.

1) O otázke, či sú ťažkosti vedľajšieho účastníka konania pre neho špecifické a nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny

- 36 Ako vyplýva z bodov 32 až 34 vyššie, účastníci konania sa nezhodujú, pokiaľ ide o výklad bodu 22 usmernení, ako aj pokiaľ ide o jeho uplatnenie v prejednávanej veci.
- 37 Preto je potrebné postupne preskúmať tieto dve otázky.

i) O výklade bodu 22 usmernení

- 38 Podľa žalobkyne bod 22 usmernení obsahuje najmä dve odlišné a navzájom nezávislé podmienky, a to jednak to, že ťažkosti príjemcu pomoci sú pre neho špecifické, a jednak, že jeho ťažkosti nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny. Naopak, podľa Komisie a vedľajšieho účastníka konania ide len o jednu a tú istú podmienku, ktorú treba chápať v tom zmysle, že ťažkosti príjemcu pomoci sa pre neho musia považovať za špecifické, ak nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny.
- 39 Podľa ustálenej judikatúry pri výklade ustanovenia práva Únie je nutné vziať do úvahy nielen jeho doslovné znenie, ale aj vzájomný kontext a ciele, ktoré sleduje právna úprava, ku ktorej patrí (pozri rozsudok zo 7. júna 2005, VEMW a i., C-17/03, EU:C:2005:362, bod 41 a citovanú judikatúru).
- 40 V prvom rade, pokiaľ ide o znenie bodu 22 usmernení, treba pripomenúť, že dokumenty práva Únie sú vypracované vo viacerých jazykoch a že rôzne jazykové verzie sú tiež záväzné, takže výklad ustanovenia práva Únie zahŕňa porovnanie jazykových verzií (rozsudky zo 6. októbra 1982, Cilfit a i., 283/81, EU:C:1982:335, bod 18, a zo 6. októbra 2005, Sumitomo Chemical a Sumika Fine Chemicals/Komisia, T-22/02 a T-23/02, EU:T:2005:349, bod 42).
- 41 V tejto súvislosti treba najprv uviesť, že vo viacerých jazykových verziách je syntax podradenej vety „s výnimkou prípadov, keď sa dá preukázať, že ťažkosti spoločnosti sú jej vlastné a nevznikli v dôsledku svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny a že ťažkosti sú príliš závažné na to, aby ich mohla riešiť len samotná skupina“, rozčlenená do dvoch fáz, niekedy oddelených čiarkou, a to takto: „s výnimkou prípadov, keď sa dá preukázať, že [prvá podmienka] a že [druhá podmienka]“. Opakovanie spojky podradenosti „že“ naznačuje, že ide o dve podmienky, z ktorých prvá bola umiestnená po prvom „že“ týkajúcom sa skutočnosti, že ťažkosti príjemcu pomoci sú mu vlastné a nevznikli v dôsledku svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny, a druhá bola umiestnená po druhom „že“ týkajúcom sa skutočnosti, že uvedené ťažkosti sú príliš závažné na to, aby ich mohla riešiť len samotná skupina. Táto prvá podmienka sa teda javí ako jediná a tá istá podmienka. Túto štruktúru syntaxe možno pozorovať najmä v českej, anglickej, francúzskej, chorvátskej, talianskej, maltskej, holandskej, poľskej, portugalskej, rumunskej, slovenskej a slovinskej jazykovej verzii.
- 42 Ďalej treba uviesť, že nemecká jazyková verzia výslovne uvádza, že za príjemcovi „vlastné“ sa považujú ťažkosti, ktoré nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia v rámci skupiny („wenn es sich bei den Schwierigkeiten des betreffenden Unternehmens nachweislich um Schwierigkeiten des Unternehmens selbst handelt, die nicht auf eine willkürliche Kostenverteilung innerhalb der Gruppe zurückzuführen sind“). Aj grécka a bulharská jazykové verzie svedčia v tomto zmysle.
- 43 Tieto príklady naznačujú, že podľa znenia bodu 22 usmernení v mnohých jazykových verziách sa ťažkosti príjemcu pomoci musia považovať za špecifické, ak nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny.
- 44 Napokon vzhľadom na to, že niektoré iné jazykové verzie sú menej výslovné, treba pripomenúť, že v prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva Únie sa má predmetné ustanovenie vykladať v závislosti od kontextu a cieľov právnej úpravy, ktorej je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. októbra 1996, Kraaijeveld a i., C-72/95, EU:C:1996:404, bod 28; z 24. februára 2000, Komisia/Francúzsko, C-434/97, EU:C:2000:98, bod 22, a zo 7. decembra 2000, Taliansko/Komisia, C-482/98, EU:C:2000:672, bod 49).

- 45 V druhom rade, pokiaľ ide o kontext a ciele právnej úpravy, ktorej súčasťou je bod 22 usmernení, treba pripomenúť, že pravidlo uvedené v tomto bode má za cieľ najmä zabrániť skupine podnikov, aby zatažila štát nákladmi na operáciu záchranu alebo reštrukturalizácie jedného z podnikov v tejto skupine, pokiaľ je tento podnik v ťažkostiach a samotná skupina je ich pôvodcom z dôvodu svojvoľného rozdelenia nákladov v jej rámci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. mája 2015, Niki Luftfahrt/Komisia, T-511/09, EU:T:2015:284, bod 159).
- 46 Účelom uvedeného bodu 22 je teda zabrániť tomu, aby sa skupina podnikov oslobodila od svojich nákladov, dlhov alebo pasív voči subjektu skupiny tým, že by z neho urobila subjekt oprávnený na pomoc na záchranu, hoci inak by na pomoc nemal nárok. Inými slovami, cieľom uvedeného bodu 22 je zabrániť obchádzaniu pravidiel v oblasti štátnej pomoci prostredníctvom mechanizmov umelo vytvorených v rámci skupiny. Naopak, cieľom tohto bodu nie je vylúčiť z pôsobnosti pomoci na záchranu podnik, ktorý je súčasťou skupiny, len z dôvodu, že jeho ťažkosti boli spôsobené ťažkosťami zvyšku skupiny alebo inou spoločnosťou skupiny, pokiaľ uvedené ťažkosti neboli umelo vytvorené alebo svojvoľne rozdelené v rámci uvedenej skupiny.
- 47 Argumentácia uvádzaná žalobkyňou by mala za následok zlyhávanie vzájomnej finančnej pomoci v rámci skupín podnikov tým, že výkonnejšia spoločnosť skupiny by bola odrádzaná od toho, aby prišla na pomoc inej spoločnosti tej istej skupiny, ktorá by čelila finančným ťažkostiam, pod hrozbou, že by sa práve z dôvodu vzájomnej pomoci, ktorú poskytla, sama stala neoprávnenou na prijatie pomoci na záchranu v prípade, že by sa tieto ťažkosti rozšírili na samotnú túto spoločnosť.
- 48 Vzhľadom na vyššie uvedené treba dospieť k záveru, že časť vety „s výnimkou prípadov, keď sa dá preukázať, že ťažkosti spoločnosti sú jej vlastné a nevznikli v dôsledku svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny“ uvedená v bode 22 usmernení obsahuje jednu a tú istú podmienku, ktorú treba vykladať v tom zmysle, že ťažkosti podniku, ktorý je súčasťou skupiny, sa musia považovať za jemu vlastné, pokiaľ nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci uvedenej skupiny.

ii) Uplatnenie na prejednávaný prípad

- 49 Žalobkyňa po prvé s odkazom na body 19 a 57 napadnutého rozhodnutia tvrdí, že ťažkosti vedľajšieho účastníka konania nie sú pre neho vlastné, ale sú pre neho cudzie v tom zmysle, že ich možno úplne pripísať príčinám vyplývajúcim z vnútornej organizácie skupiny Thomas Cook. Napriek ťažkostiam skupiny Thomas Cook totiž vedľajší účastník konania dosiahol pozitívny hospodársky výsledok pred úrokmi a zdanením zo svojej činnosti v období rokov 2017 až 2019. Vedľajší účastník konania je teda rentabilnou a konkurencieschopnou leteckou spoločnosťou, ktorú by jej materská spoločnosť zlikvidovala. Po druhé žalobkyňa tvrdí, že ťažkosti vedľajšieho účastníka konania vyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny. Podľa bodov 15 a 57 napadnutého rozhodnutia totiž významná časť likvidných prostriedkov získaných vedľajším účastníkom konania počas posledných rokov smerovala k jeho materskej spoločnosti prostredníctvom ich združovania v spoločnej pokladnici (*cash-pool*) skupiny, teda systému, ktorý žalobkyňa kvalifikuje ako umelý a donucovací.
- 50 Z bodov 15 až 17, 80 a 109 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že ťažkosti vedľajšieho účastníka konania vyplývali hlavne z vstupu skupiny Thomas Cook do likvidácie, čo viedlo najmä k vymazaniu vysokých pohľadávok vedľajšieho účastníka konania voči uvedenej skupine v rámci združovania v jej spoločnej pokladnici, zastaveniu financovania v rámci skupiny a strate jeho hlavného zákazníka, a to cestovných kancelárií skupiny Thomas Cook.

- 51 Po prvé v tejto súvislosti treba spresniť, ako to uviedli Komisia a vedľajší účastník konania na pojednávaní bez toho, aby im žalobkyňa odporovala, že združovanie prostriedkov v spoločnej pokladnici v skupine je bežnou a rozšírenou praxou v rámci skupín spoločností. Toto združovanie funguje ako vnútroskupinová banka v tom zmysle, že rôzne spoločnosti skupiny získavajú v prípade potreby likvidných prostriedkov vnútroskupinové pôžičky z tejto pokladnice a v prípade prebytku likvidity vkladajú prostriedky do spoločnej pokladnice výmenou za pohľadávku voči tejto pokladnici vrátane úrokov. Tento systém, ktorý spravuje subjekt skupiny vytvorený na tento účel, má uľahčiť financovanie skupiny tým, že umožní spoločnostiam skupiny ušetriť náklady na financovanie. Vo všeobecnosti každá spoločnosť skupiny môže v danom okamihu využiť výhody systému združovania tým, že získa priamy prístup k likvidite skupiny, pričom však musí prispievať do uvedenej pokladnice v prípade, ak má nadbytok likvidity.
- 52 Po druhé, pokiaľ ide osobitne o systém združovania pokladnice skupiny Thomas Cook, je potrebné uviesť, ako to tvrdí vedľajší účastník konania bez toho, aby to žalobkyňa spochybnila, že tento systém bol zavedený už niekoľko rokov, a bol teda funkčný dlho pred vznikom ťažkostí skupiny, takže jeho zavedenie s nimi nesúvisí. Napríklad vedľajší účastník konania využíval výhody tohto systému v roku 2016 v dôsledku nedostatku likvidity spôsobeného poklesom dopytu po letoch do Turecka.
- 53 Po tretie z bodu 12 napadnutého rozhodnutia, ktorý vymenúva príčiny, ktoré viedli k ťažkostiam skupiny Thomas Cook, vyplýva, že tento systém združovania pokladnice nebol ich pôvodcom. Tieto ťažkosti boli totiž výsledkom najmä veľmi vysokej úrovne zadlženia spojeného s akvizíciami a prevádzkovými stratami, nízkej aktivity na britskom trhu posilnenej diskusiami o Brexite, negatívneho mediálneho pokrytia reštrukturalizácie skupiny, ako aj štrukturálnych nedostatkov v organizácii skupiny.
- 54 Hoci žalobkyňa tvrdí, že systém združovania pokladnice skupiny Thomas Cook bol „umelý, škodlivý alebo donucovací“, treba konštatovať, že nepredložila žiadny konkrétny dôkaz, ktorý by mohol podložiť toto tvrdenie.
- 55 Po štvrté žalobkyňa vytyká Komisii, že nepreskúmala, či dohoda o združovaní pokladnice medzi vedľajším účastníkom konania a skupinou Thomas Cook bola uzatvorená za spravodlivých podmienok a či sa riziká rozdelili rovnakým dielom medzi jednotlivé spoločnosti skupiny.
- 56 Vzhľadom na body 117 až 120 napadnutého rozhodnutia, v ktorých sú zhrnuté argumenty, ktoré žalobkyňa uviedla v sťažnosti Komisii týkajúcej sa predmetného opatrenia, však treba konštatovať, že v tejto sťažnosti nenamietala proti žiadnemu nespravodlivému uplatneniu združovania pokladnice skupiny. Z judikatúry pripomenutej v bode 27 vyššie však vyplýva, že Komisii neprináleží, aby z vlastného podnetu a pri neexistencii akéhokoľvek nepriameho dôkazu v tomto zmysle vyhľadávala všetky informácie, ktoré by mohli vykazovať spojitost s vecou, ktorá jej bola predložená, aj keď by také informácie boli verejne dostupné. Preto za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, zhrnutých v bodoch 52 až 55 vyššie a pri neexistencii akéhokoľvek konkrétneho dôkazu opaku treba konštatovať, že Komisia nebola povinná z vlastného podnetu viac prešetriť „spravodlivú“ povahu systému združovania pokladnice.
- 57 Po piate žalobkyňa zakladá svoje tvrdenie na skutočnosti, že podľa bodu 57 napadnutého rozhodnutia bola likvidita vedľajšieho účastníka konania „umelo vyčerpaná“, keďže vedľajší účastník konania bol nútený previesť značné sumy peňazí na jeho stratovú materskú spoločnosť. Treba však uviesť, že uvedená časť bodu 57 napadnutého rozhodnutia len sumarizuje pripomienky Nemecka k sťažnosti podanej Komisii, a teda neobsahuje právne posúdenie

Komisie. Toto právne posúdenie je uvedené najmä v bode 80 napadnutého rozhodnutia. Z tohto bodu v spojení s bodmi 15 až 17 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že podľa Komisie bol vedľajší účastník konania v zásade zdravou a životaschopnou spoločnosťou a že jej finančné ťažkosti boli dôsledkom ťažkostí jej materskej spoločnosti, a nie skutočnosti, že skupina zaviedla umelé opatrenie, ktorého cieľom bolo oslabiť vedľajšieho účastníka konania.

- 58 Preto treba konštatovať, že žalobkyňa nepreukázala existenciu pochybností o zlučiteľnosti predmetného opatrenia s podmienkou stanovenou v bode 22 usmernení, podľa ktorej ťažkosti vedľajšieho účastníka konania musia byť pre neho vlastné a nesmú vyplývať zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny.

2) O otázke, či ťažkosti vedľajšieho účastníka konania boli príliš závažné na to, aby ich mohla riešiť len samotná skupina

- 59 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že Komisia v napadnutom rozhodnutí neskúmala otázku, či skupina Thomas Cook nebola schopná vyriešiť ťažkosti vedľajšieho účastníka konania, ako to vyžaduje bod 22 usmernení. Podľa žalobkyne vstup skupiny Thomas Cook do likvidácie nevyhnutne neznamená, že táto skupina nebola schopná vyriešiť ťažkosti svojej dcérskej spoločnosti, keďže mohla zaviesť viacero opatrení, akými sú predaj vedľajšieho účastníka konania alebo zastavenie systému združovania pokladnice.
- 60 Po prvé treba uviesť, že z bodov 10 až 13 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že skupina Thomas Cook, jediný akcionár vedľajšieho účastníka konania, sa v čase prijatia napadnutého rozhodnutia nachádzala vo veľmi zlej finančnej situácii. Uvedená skupina totiž ukončila svoje činnosti s okamžitou účinnosťou 23. septembra 2019 a následne bola v likvidácii s dlhom vo výške približne 1,7 miliardy libier šterlingov (GBP) (približne 1,91 miliardy eur).
- 61 Treba teda konštatovať, ako to urobila Komisia, že skupina Thomas Cook nebola schopná vyriešiť ťažkosti svojej dcérskej spoločnosti, keďže sama bola v likvidácii a ukončila všetky svoje činnosti.
- 62 Po druhé z bodu 26 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia zohľadnila predpoklad prípadného predaja vedľajšieho účastníka konania, ktorý bol predmetom diskusií s viacerými zainteresovanými investormi od februára 2019 a ktorý sa mohol uskutočniť v priebehu troch až šiestich mesiacov. Žalobkyňa teda nemôže vytýkať Komisii, že nepreskúmala schopnosť skupiny Thomas Cook vyriešiť ťažkosti vedľajšieho účastníka konania, najmä jeho predajom. Keďže však ku dňu prijatia napadnutého rozhodnutia uvedené diskusie ešte nepriniesli svoje výsledky, Komisia nemohla založiť svoje posúdenie na budúcom, ale neistom riešení. Vzhľadom na naliehavosť týkajúcu sa akejkoľvek pomoci na záchranu nič nenasvedčuje tomu, že by Komisia mala pred schválením pomoci čakať na výsledok týchto diskusií vzhľadom na neistotu inherentnú každému prebiehajúcemu obchodnému vyjednávaniu.
- 63 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého skupina Thomas Cook alebo likvidátor mohli na vyriešenie ťažkostí vedľajšieho účastníka konania prijať viacero iných opatrení, ako napríklad zánik systému združovania pokladnice, stačí poznamenať, ako to uviedol vedľajší účastník konania na pojednávaní bez toho, aby mu žalobkyňa v tomto bode odporovala, že po tom, ako sa dozvedel o finančných ťažkostiach svojej materskej spoločnosti, 5. februára 2019 z vlastnej iniciatívy prestal prispievať do tohto systému.

- 64 Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobkyňa nepreukázala existenciu pochybností pri preskúmaní podmienky zo strany Komisie, stanovenej v bode 22 usmernení, podľa ktorej musia byť ťažkosti podniku, ktorý je súčasťou skupiny, príliš závažné na to, aby ich mohla riešiť len samotná skupina.
- 65 Preto je potrebné dospieť k záveru, že žalobkyni sa nepodarilo preukázať existenciu pochybností pri skúmaní požiadaviek stanovených v bode 22 usmernení, ktoré mali viesť Komisiu k začatiu konania vo veci formálneho zisťovania.

c) O nepriamom dôkaze týkajúcom sa porušenia bodu 44 písm. b) usmernení

- 66 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že Komisia mala mať pochybnosti, pokiaľ ide o otázku, či predmetné opatrenie zodpovedalo požiadavkám uvedeným v bode 44 písm. b) usmernení. Podľa nej Komisia jednak nepreukázala, že vedľajší účastník konania poskytoval dôležitú službu v zmysle uvedeného bodu, a jednak, že uvedenú službu nemohol ľahko zabezpečiť konkurent.
- 67 Komisia a vedľajší účastník konania spochybňujú túto argumentáciu.
- 68 Na úvod Všeobecný súd považuje za potrebné vzhľadom na rozsudok z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia (C-594/18 P, EU:C:2020:742), uviesť, že z bodu 43 usmernení vyplýva, že na to, aby mohlo byť opatrenie štátnej pomoci vyhlásené za zlučiteľné s vnútorným trhom na základe usmernení, musí sledovať cieľ spoločného záujmu. Podľa toho istého bodu sa táto požiadavka prejavuje v podmienke, podľa ktorej takéto opatrenie musí mať za cieľ „zabrániť sociálnym ťažkostiam alebo riešiť zlyhanie trhu“. To potvrdzuje bod 44 týchto usmernení, podľa ktorého členské štáty musia preukázať, že úpadok príjemcu by mohol viesť k vážnym sociálnym ťažkostiam alebo závažnému zlyhaniu trhu. Obsah tejto požiadavky sa teda viaže na podmienku stanovenú v článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, podľa ktorej opatrenie pomoci musí byť určené na uľahčenie rozvoja určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, ako to navyše účastníci konania uviedli na pojednávaní.
- 69 Z toho vyplýva, že samotná podstata požiadaviek stanovených v bodoch 43 a 44 usmernení nie je v rozpore s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, čo navyše nikto z účastníkov konania netvrdí, a že uložením tejto požiadavky usmernenia nenáležite neznižovali dosah tohto ustanovenia, pokiaľ ide o preskúmanie zlučiteľnosti opatrenia štátnej pomoci v zmysle rozsudku z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia (C-594/18 P, EU:C:2020:742). Okrem toho z bodov 66 a 67 tohto rozsudku vyplýva, že okolnosť, že plánovaná pomoc umožňuje napraviť zlyhanie trhu, môže predstavovať relevantnú skutočnosť na posúdenie zlučiteľnosti tejto pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.
- 70 Bod 44 písm. b) uvedených usmernení stanovuje, že členské štáty musia preukázať, že úpadok príjemcu pomoci by mohol viesť k vážnym sociálnym ťažkostiam alebo závažnému zlyhaniu trhu, keďže „existuje riziko narušenia dôležitej služby, ktorú je ťažké nahradiť, a kde by bol ťažký vstup pre akéhokoľvek konkurenta (napríklad poskytovateľ celoštátnej infraštruktúry)“.
- 71 V prejednávanej veci treba preskúmať, či Komisia mohla bez pochybností dospieť k záveru, že predmetná služba bola „dôležitá“ a že bolo ťažké ju nahradiť v zmysle bodu 44 písm. b) usmernení.
- 72 V bodoch 81 až 97 napadnutého rozhodnutia dospela Komisia k tomuto záveru v podstate na základe dvoch skutočností, a to po prvé náročnosti organizovať repatriáciu cestujúcich vedľajšieho účastníka konania, ktorí uviazli v zahraničí, inými leteckými spoločnosťami a po

druhe nemožnosti uvedených spoločností z krátkodobého hľadiska nahradiť službu poskytovanú vedľajším účastníkom konania cestovným kanceláriám a nezávislým cestovným agentúram v Nemecku.

- 73 Na úvod je potrebné preskúmať prvú skutočnosť, ktorú zohľadnila Komisia, a to riziko narušenia služieb prepravy cestujúcich poskytovaných vedľajším účastníkom konania, čo by malo za následok povinnosť repatriovať cestujúcich, ktorí uviazli v zahraničí.
- 74 V prvom rade treba poznamenať, že usmernenia neobsahujú definíciu pojmu „dôležitá služba“.
- 75 Bod 44 usmernení však obsahuje demonštratívny výpočet okolností, za ktorých sa Komisia má domnievať, že úpadok príjemcu pomoci by mohol spôsobiť vážne sociálne ťažkosti alebo závažné zlyhanie trhu. Niektoré z týchto príkladov sa týkajú rizika „vážnych sociálnych ťažkostí“, najmä písmeno a), ktoré zohľadňuje mieru nezamestnanosti, alebo písmeno g), ktoré odkazuje na „podobné zložité situácie riadne zdôvodnené“. Ostatné príklady sa týkajú skôr rizika závažného zlyhania trhu. Tak je to v prípade hypotézy uvedenej v písmene b), o ktorú ide v prejednávanej veci, rovnako ako v písmene c), ktoré odkazuje na odchod „podniku, ktorý plnil významnú systémovú úlohu v určitom regióne alebo odvetví“ z trhu, a písmeno d), ktoré sa týka rizika narušenia kontinuity služby všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ). Z toho vyplýva, že na to, aby sa služba považovala za „dôležitú“, sa nevyžaduje, aby podnik, ktorý poskytuje túto službu, plnil zásadnú systémovú úlohu pre hospodárstvo regiónu dotknutého členského štátu ani aby bol poverený SVHZ, keďže na tieto dve posledné uvedené hypotézy sa vzťahuje bod 44 písm. c) a d) usmernení.
- 76 Navyše na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobkyňa, samotná skutočnosť, že bod 44 písm. b) odkazuje „napríklad“ na „poskytovateľa celoštátnej infraštruktúry“, vôbec neznamená, že pôsobnosť tohto bodu je obmedzená na služby, ktoré majú celoštátny význam.
- 77 Preto treba zamietnuť tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého je služba „dôležitá“, len ak má význam pre celú ekonomiku členského štátu.
- 78 Okrem toho treba zamietnuť ako irelevantné aj tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého letecká doprava do turistických destinácií nepredstavuje „dôležitú službu“ v zmysle bodu 44 písm. b) usmernení. Komisia sa totiž vôbec nedomnievala, že predmetná služba bola „dôležitá“ z dôvodu, že slúžila pre turistické destinácie.
- 79 Po druhé, pokiaľ ide o otázku, či služby poskytované vedľajším účastníkom konania bolo ťažké nahradiť v zmysle bodu 44 písm. b) usmernení, z bodov 82 a 85 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okamžitú repatriáciu cestujúcich vedľajšieho účastníka konania, ktorí uviazli v zahraničí, nebolo možné v krátkom čase zabezpečiť prostredníctvom iných konkurenčných leteckých spoločností z dôvodu súbežného výskytu viacerých faktorov vrátane zákazu letov pre celkovo 669 lietadiel Boeing 737 MAX, čo malo za následok zníženie dostupnosti lietadiel s posádkou na prenájom na trhu, a súčasne prebiehajúcej repatriácie 140 000 cestujúcich spoločnosti Thomas Cook do Spojeného kráľovstva, do ktorej sa zapojilo najmenej 50 leteckých spoločností v celkovom počte 746 letov do 55 rôznych destinácií počas obdobia dvoch týždňov. Na porovnanie, prípadná repatriácia cestujúcich vedľajšieho účastníka konania by mala podstatne väčší rozsah a komplexnosť, pretože sa týkala približne 200 000 až 300 000 cestujúcich rozdelených v 50 až 150 rôznych destináciách, z toho približne 20 000 až 30 000 cestujúcich v približne tridsiatich vzdialených destináciách, čo by si vyžadovalo približne 1 000 až 1 500 letov. Okrem toho podľa bodu 88 napadnutého rozhodnutia kapacita štyroch nemeckých letísk obsluhovaných

vedľajším účastníkom konania tiež predstavuje prekážku prípadnej repatriácie operácie, pričom na porovnanie sa spresňuje, že repatriácia cestujúcich spoločnosti Thomas Cook do Spojeného kráľovstva si vyžadovala využitie desiatich leteckých základní spoločnosti Thomas Cook.

- 80 V tejto súvislosti sa Všeobecný súd domnieva, že Komisia mohla bez pochybností dospieť k záveru, že existovalo riziko narušenia dôležitej služby, ktorú je ťažké nahradiť na základe skutočnosti, že odchod vedľajšieho účastníka konania z trhu by spôsobil uviaznutie veľkého počtu cestujúcich v zahraničí, z ktorých niektorí by sa nachádzali vo vzdialených destináciách, a že ich repatriácia inými leteckými spoločnosťami by bola komplikovaná z dôvodu všetkých prvkov, ktoré boli konkrétne a presne preukázané v napadnutom rozhodnutí. Z dôvodu tohto rizika mohol odchod vedľajšieho účastníka konania z trhu spôsobiť závažné zlyhanie uvedeného trhu.
- 81 Žiadne z tvrdení uvádzaných žalobkyňou nemôže spochybníť tento záver.
- 82 Po prvé tvrdenie žalobkyne, že počas „zimnej sezóny“ existuje letecká nadkapacita, nemôže uspieť. Na jednej strane je nesporné, že v leteckom odvetví zimná sezóna trvá od konca októbra do konca marca, zatiaľ čo činnosti prípadnej repatriácie, ktoré sa mali začať od 23. septembra, nespádajú do priebehu uvedeného obdobia. Na druhej strane a v každom prípade to nič nemení na tom, že dostupnosť lietadiel bola v tom čase značne ovplyvnená, a to najmä dvoma mimoriadnymi udalosťami, ku ktorým došlo súčasne, a to zákazom letov a problémami s dodávkou niekoľkých stoviek lietadiel Boeing 737 MAX, a repatriáciou cestujúcich spoločnosti Thomas Cook vo veľkom rozsahu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, ako to urobila Komisia, že repatriácia, ktorá mala byť zorganizovaná na účely repatriácie cestujúcich vedľajšieho účastníka konania, by bola ešte väčšieho rozsahu ako repatriácia cestujúcich spoločnosti Thomas Cook, ktorá bola kvalifikovaná ako „najväčšia repatriácia v čase mieru“. Svedčia o tom údaje, ktoré neboli spochybnené a sú citované v bode 79 vyššie.
- 83 Vplyv týchto dvoch mimoriadnych a súčasne prebiehajúcich udalostí na dostupnosť lietadiel tak značne komplikoval prípadné operácie repatriácie, ktoré mali sa mali vykonávať súbežne a v naliehavej situácii inými leteckými spoločnosťami.
- 84 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že bod 44 písm. b) usmernení nevyžaduje, aby bolo nemožné nahradiť dôležitú službu, postačuje, aby to bolo „ťažké“.
- 85 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého Komisia nesprávne vychádzala len z kapacity štyroch nemeckých letísk obsluhovaných vedľajším účastníkom konania, treba konštatovať, že Komisia nepoprela možnosť využiť na účely prípadnej repatriácie kapacity iných, prípadne menej vyťažených letísk. Komisia v bode 88 napadnutého rozhodnutia jednoducho spomenula limity týkajúce sa kapacity štyroch nemeckých letísk obsluhovaných vedľajším účastníkom konania na porovnanie s desiatimi leteckými základňami spoločnosti Thomas Cook, ktoré boli použité na repatriáciu jej cestujúcich, čím preukázala, že repatriácia cestujúcich vedľajšieho účastníka konania by bola zložitejšia než repatriácia cestujúcich spoločnosti Thomas Cook.
- 86 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého Komisia neodôvodnila potrebu obdobia šiestich mesiacov na účely priekročenia k repatriácii cestujúcich vedľajšieho účastníka konania, treba zdôrazniť, že Komisia sa nikdy nedomnievala, že by na uvedenú repatriáciu bolo potrebné takéto obdobie. Šesťmesačné obdobie v skutočnosti zodpovedá trvaniu predmetného opatrenia.

Ako však správne uvádza Komisia, dĺžka trvania predmetného opatrenia nijako nesúvisí s časom, ktorý by bol potrebný na prípadnú repatriáciu. Okrem toho lehota šiestich mesiacov má za cieľ, ako sa uvádza v bode 60 usmernení, umožniť príjemcovi pomoci obnoviť svoju likviditu.

- 87 Za týchto podmienok je potrebné dospieť k záveru, že rozsah, zložitosť a naliehavosť operácií repatriácie, ktoré by sa mali uskutočniť za okolností poznačených súčasným výskytom mimoriadnych udalostí, samy osebe odôvodňujú záver, podľa ktorého odchod vedľajšieho účastníka konania z trhu by spôsobil riziko narušenia dôležitej služby, ktorú by za osobitných okolností prejednávanej veci bolo ťažké nahradiť.
- 88 Tvrdenia žalobkyne spochybňujúce druhú skutočnosť uvádzanú Komisiou, teda riziko narušenia služieb, ktoré vedľajší účastník konania poskytuje cestovným kanceláriám a nezávislým cestovným agentúram v Nemecku, sú preto neúčinné.
- 89 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné sa domnievať, že ani druhý nepriamy dôkaz neodhaľuje žiadne pochybnosti.

d) O nepriamom dôkaze týkajúcom sa porušenia bodu 74 usmernení

- 90 Žalobkyňa v podstate tvrdí, že Komisia vykonala neúplné a nedostatočné preskúmanie podmienky na pomoc jedenkrát a naposledy stanovenej v bode 74 usmernení, keďže len uviedla, že vedľajšiemu účastníkovi konania a subjektom, ktoré ovláda, nebola poskytnutá pomoc na záchranu, pomoc na reštrukturalizáciu alebo dočasnú podporu reštrukturalizácie počas posledných desiatich rokov, hoci mala tiež overiť, či samotná skupina Thomas Cook nevyužila takú pomoc.
- 91 Komisia a vedľajší účastník konania spochybňujú túto argumentáciu.
- 92 Bod 74 usmernení stanovuje, že „v prípadoch, keď pomoc na záchranu, pomoc na reštrukturalizáciu alebo dočasnú podporu reštrukturalizácie dostala podnikateľská skupina, Komisia obyčajne nepovoľuje poskytnutie ďalšej pomoci na záchranu alebo reštrukturalizáciu ani samotnej skupine, ani jej jednotlivým subjektom, pokiaľ neuplynie desať rokov od poskytnutia pomoci alebo od ukončenia obdobia reštrukturalizácie alebo pozastavenia plnenia plánu reštrukturalizácie, podľa toho, čo nastalo neskôr“.
- 93 V prejednávanej veci stačí konštatovať, že žalobkyňa neuviedla žiadnu skutočnosť, ako to výslovne uznala na pojednávaní, ktorá by mohla preukázať, že skupine Thomas Cook bola poskytnutá akákoľvek pomoc na záchranu, pomoc na reštrukturalizáciu alebo dočasnú podporu reštrukturalizácie počas posledných desiatich rokov.
- 94 Za okolností prejednávanej veci preto vzhľadom na neexistenciu dôkazu v tomto zmysle a s prihliadnutím na judikatúru citovanú v bode 27 vyššie Komisii nemožno vytýkať, že vykonala neúplné a nedostatočné preskúmanie podmienky na pomoc jedenkrát a naposledy stanovenej v bode 74 usmernení.
- 95 V dôsledku toho sa žalobkyni nepodarilo preukázať, že dôkaz týkajúci sa porušenia bodu 74 usmernení mal viesť Komisiu k tomu, aby mala pochybnosti o zlučiteľnosti predmetného opatrenia s vnútorným trhom.

- 96 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že žalobkyňa nepreukázala existenciu pochybností spôsobilých odôvodniť začatie konania vo veci formálneho zisťovania.
- 97 Štvrtý žalobný dôvod preto treba zamietnuť.

2. O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia

- 98 Svojím piatym žalobným dôvodom žalobkyňa v podstate tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je nesprávne z dôvodu nedostatku odôvodnenia alebo rozporu v odôvodnení.
- 99 Komisia a vedľajší účastník konania spochybňujú túto argumentáciu.
- 100 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že odôvodnenie vyžadované článkom 296 ZFEÚ musí byť prispôbené povahe predmetného aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, a to spôsobom umožňujúcim dotknutým osobám spoznať odôvodnenia prijatého opatrenia a príslušnému súdu vykonať svoju právomoc preskúmania. Požiadavku odôvodnenia treba hodnotiť vzhľadom na okolnosti daného prípadu, najmä na obsah aktu, povahu uvádzaných dôvodov, ako aj na záujem, ktorý môžu mať na získaní takýchto vysvetlení osoby, ktorým je akt určený, alebo ďalšie osoby priamo a individuálne dotknuté takýmto aktom. Nevyžaduje sa, aby odôvodnenie vymedzovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, pretože odpoveď na otázku, či odôvodnenie aktu zodpovedá požiadavkám tohto článku 296, sa musí posudzovať nielen vzhľadom na text aktu, ale aj na jeho kontext, prípadne súhrn právnych pravidiel upravujúcich dotknutú oblasť (pozri rozsudok z 8. septembra 2011, Komisia/Holandsko, C-279/08 P, EU:C:2011:551, bod 125 a citovanú judikatúru).
- 101 Po prvé žalobkyňa tvrdí, že odôvodnenie uvedené v bode 80 napadnutého rozhodnutia je rozporuplné, keďže Komisia jednak potvrdila, že naliehavé potreby likvidity vedľajšieho účastníka konania vyplývali najmä z finančných mechanizmov, ktoré boli predtým uplatniteľné v rámci skupiny Thomas Cook, a jednak dospela k záveru, že ťažkosti vedľajšieho účastníka konania nevyplývajú zo svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny.
- 102 Znenie bodov 12, 15 až 17, 80 a 109 napadnutého rozhodnutia však umožňuje pochopiť dôvody, pre ktoré sa Komisia predovšetkým domnievala, že združovanie pokladnice skupiny nepredstavovalo takéto svojvoľné rozdelenie. Ako vyplýva z bodov 52 až 57 vyššie, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje v tejto súvislosti nijaký rozpor.
- 103 Po druhé podľa žalobkyne je napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnené, pokiaľ ide o otázku, či ťažkosti vedľajšieho účastníka konania boli príliš závažné na to, aby ich mohla vyriešiť samotná skupina, ako to vyžaduje bod 22 usmernení.
- 104 V tejto súvislosti, ako bolo uvedené v bodoch 60 až 63 vyššie, z bodov 12 a 13 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že skupina Thomas Cook ukončila svoje činnosti s okamžitou účinnosťou a vstúpila do likvidácie 23. septembra 2019. Navyše v bode 17 uvedeného rozhodnutia Komisia zdôraznila, že materská spoločnosť zjavne nebola schopná podporovať vedľajšieho účastníka konania a predstavovala pre vedľajšieho účastníka konania skôr záťaž. Tieto body napadnutého rozhodnutia tak jasne a jednoznačne uvádzajú dôvody, pre ktoré sa Komisia domnievala, že vyššie uvedená podmienka bodu 22 usmernení bola splnená.

- 105 Po tretie žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie neuvádza dôvody, pre ktoré sa služby vedľajšieho účastníka konania mali považovať za dôležité a nemohli byť nahradené inými leteckými spoločnosťami v zmysle bodu 44 písm. b) usmernení.
- 106 Je však potrebné konštatovať, že body 81 až 95 napadnutého rozhodnutia obsahujú podrobný opis dôvodov, ktoré viedli Komisiu k záveru, že podmienky stanovené v bode 44 písm. b) usmernení boli splnené. Tento záver založila najmä na rozsahu a komplexnosti prípadných repatriačných operácií za okolností, ktoré sa vyznačujú mimoriadnymi udalosťami, ku ktorým došlo súčasne, čo komplikovalo organizáciu takýchto operácií inými leteckými spoločnosťami. Preto je potrebné sa domnievať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v tejto súvislosti dostatočné.
- 107 Po štvrté podľa žalobkyne Komisia neuviedla dôvod, pre ktorý sa domnievala, že podmienka na pomoc jedenkrát a naposledy uvedená v bode 74 usmernení bola v prejednávanej veci splnená.
- 108 V tejto súvislosti treba na jednej strane uviesť, že Komisia v bode 112 napadnutého rozhodnutia uviedla, že ani vedľajšiemu účastníkovi konania, ani ním kontrolovanému subjektu nebola poskytnutá pomoc na záchranu, pomoc na reštrukturalizáciu alebo dočasná podpora reštrukturalizácie počas posledných desiatich rokov. Na druhej strane vzhľadom na to, že neexistujú akékoľvek indície, z ktorých by vyplývalo, že skupine Thomas Cook bola poskytnutá akákoľvek pomoc počas desiatich rokov predchádzajúcich poskytnutiu predmetného opatrenia, Komisii neprislúchalo poskytnúť v tejto súvislosti podrobnejšie odôvodnenie. Za týchto okolností Komisia dostatočne vysvetlila dôvody, pre ktoré sa domnievala, že podmienka na pomoc jedenkrát a naposledy bola v prejednávanej veci splnená.
- 109 Piaty žalobný dôvod treba preto zamietnuť ako nedôvodný.
- 110 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba žalobu zamietnuť v celom jej rozsahu.

IV. O trovách

- 111 Podľa článku 134 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyňa nemala vo veci úspech, je opodstatnené uložiť jej povinnosť znášať vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Komisii, v súlade s jej návrhmi.
- 112 Vedľajší účastník konania znáša na základe článku 138 ods. 3 rokovacieho poriadku svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (desiata rozšírená komora)

rozhodol takto:

1. Žaloba sa zamietla.

2. Ryanair DAC znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Európskej komisii.

3. Condor Flugdienst GmbH znáša svoje vlastné trovy konania.

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Petrлік

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 18. mája 2022.

Podpisy